

Gragés

Capolat

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Zona de Capolat.
Emplaçament Situada dalt d'un turó avançat sobre la riera de Clarà, al peu de la serra dels Tossals en el seu sector més oriental.
Alçada: 1185

Coordenades:

Latitud: 42.08448
Longitud: 1.76771
UTM Est (X): 398079
UTM Nord (Y): 4659891

Classificació

Número de fitxa 08045 - 193
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVI / XVIII / XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08044A010000340000SI
Fitxes associades:
[Pallissa de Gragés](#)
[Gragés Nou](#)
Autoria de la fitxa Rosa Soler Acedo - Societat d'Arqueologia del Berguedà.
Data de registre de la fitxa: dc., 13/04/2022 - 12:46

Descripció

Edifici de planta actualment rectangular amb carener orientat de nord-oest a sud-est, perpendicular a la façana principal. Consta de planta baixa, planta pis i golfes, amb una distribució interna de tres cossos paral·lels.

Els murs fan uns 70 cm de gruix i estan fets amb carreus desbastats combinats amb alguna pedra irregular i teula, tot lligat amb fang i disposats amb certa voluntat de filada. L'interior està compartimentat per un mur també de 70 cm de gruix fet amb carreus desbastats i alguna llosa. El cos de la banda est està fet amb murs de 60 cm de gruix, la part baixa mostra un parament força similar a l'anterior i la part alta és amb pedres irregulars i disposades de qualsevol manera.

La porta principal esta formada amb muntants de pedra treballada i llinda de fusta. Pel què fa les finestres, destaquen les que es localitzen a nivell del pis en el mur oest i a la banda occidental de la façana principal, fetes amb muntants i llinda de pedra treballada. A l'interior de la planta baixa destaca l'obertura existent en el mur mitger del segle XVI, la qual és de llinda de fusta amb muntants de pedra picada i doella paral·lela.

Observacions:

A l'interior de la casa es conserven diferents elements arquitectònics del segle XVI. A la façana nord de la planta baixa es conserva una boca de forn constituïda per un arc de mig punt fet en un bloc monolític que es recolza directament sobre un amplit de pedra. Al Mur oest del primer pis es conserva fornícula rectangular oberta al mur formada per una llinda de fusta, brancals on es conserven les impostes que aguantaven les prestatgeries de fusta, i, a la part inferior, una aigüera rectangular excavada en un bloc monolític de pedra, flanquejada per sengles replans. També hi ha uns fogons encaixats al mur, encabits en una fornícula rectangular coronada amb llinda de fusta. Als murs laterals hi ha les impostes que aguantaven els prestatges i a sota dels fogons hi ha la cendrer, amb una llinda amb forma d'arc rebaixat. Al mur sud d'aquesta mateixa planta hi ha una fornícula amb llinda d'arc rebaixat, de parets arrebossades i terra enrajolat. Hi queden restes de l'escó de fusta que envoltava el foc a terra, situat al costat. Per informacions orals se sap que era usada per encabir-hi el bressol dels nadons.

A la planta baixa de l'ampliació de llevant, s'han conservat una sèrie de forats quadrangulars fets amb quatre blocs monolítics cada un, els quals podrien correspondre a ponedores dels segle XVIII. Aquests estan disposats en horitzontal i situats a mitja alçada, 3 disposats al mur mitger i 4 al mur oriental.

A pocs metres a llevant es veu la pallissa, actualment unida a la casa per un afegit que podria haver estat el femer. Al davant de la casa és va construir la casa nova de Gragés i cap el sud hi ha uns petits coberts que probablement estaven dedicats a conillers o assecadors.

Història

Aquesta casa apareix esmentada en documents a partir del 1315, habitada per la família de Gragés (Arnau de Gragés). Al 1502 forma part de la parròquia de Sant Martí de Capolat i del castell de Capolat de Vall de Lord Jussà durant el fogatge del ducat de Cardona. Al 1760 la propietat del mas Gragés pel duc de Cardona en el capbreu corresponent és del senyor Anton Franch i de Rovira. Al 1789 la propietat passa a mans de Joan Buixader i Canudes. Des del 1785 la masoveria és de Francesc Casafont, i aquesta es va mantenint a la mateixa família.

L'anàlisi de la seva arquitectura permet apuntar la següent evolució cronològica, començant pel segle XVI, quan la casa devia estar definida per una estructura de planta gairebé quadrada, amb una distribució interna de dos cossos paral·lels orientats de nord a sud, perpendiculars a la façana principal. La porta d'accés a la casa estava situada al cos de llevant, el qual està dividit en dos espais per un mur, el meridional que actuava com a distribuïdor i on hi havia l'escala per accedir a la planta superior, i les portes d'accés als altres àmbits, i el septentrional, que era el pastador amb el forn de pa adossat al mur nord. L'ala de ponent no presenta cap divisió i estaria destinada a estables.

A la planta pis, el cos occidental estaria dividit en dos espais amb un envà. En el meridional hi trobem la llar de foc amb una bressolera, l'aigüera i els fogons, mentre que en el septentrional hi hauria una habitació. El cos oriental també estava dividit amb un mur, on l'espai meridional actuaria com a distribuïdor i el septentrional seria una altra habitació.

Semblaria que aquesta primera edificació tenia alguns problemes estructurals que van quedar palesos en parts refetes dels murs exteriors possiblement durant el segle XVII. Al segle XVIII es realitza l'ampliació de llevant amb un nou cos dividit en dos espais per un mur mitger orientat est-oest. La planta baixa estava destinada al bestiar i a la planta pis s'hi crearen dues noves habitacions tapiant la finestra de la banda oriental de l'edifici original. Probablement d'aquest període també data la construcció de la pallissa. Al segle XX es realitza la construcció de la casa de Gragés Nou, probablement la casa de l'amo. Fa pocs anys es va construir el cobert que hi ha entre la pallissa i la casa, probablement destinat a femer.

Bibliografia

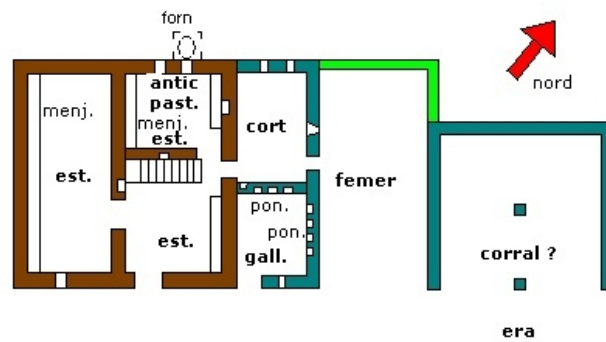
CASACUBERTA, A., CUNILL, J., SÁNCHEZ, J. (2022). Història dels masos del Municipi de Capolat. Inèdit.

CUNILL, Jaume (2020). Els primers cognoms del Berguedà. Inèdit

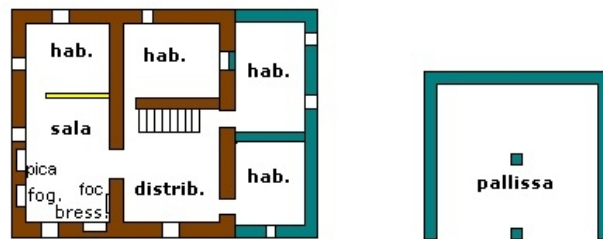
SOCIETAT D'ARQUEOLOGIA DEL BERGUEDÀ (2004). Inventari i Catalogació del Patrimoni Cultural moble i immoble del Municipi de Capolat. Inèdit

Planta baixa

Primera planta

- segle XVI
- segle XVIII
- segle XIX
- segle XX

10 m